

వార్షికి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

56. షట్పంచాశః సర్గః - చిత్రకూటనివాసః

|| చిత్రకూటనివాసః ||

అథ రాత్ర్యాం వ్యతీతాయామవసుప్తమనంతరమ్ |
 ప్రబోధయామాస శనైః లక్ష్మణం రఘునందనః || 1 ||

సౌమిత్రే శృణు వన్యానాం వల్ల వ్యాహారతాం స్వనమ్ |
 సంప్రతిష్ఠామహే కాలః ప్రస్థానస్య పరంతప || 2 ||

స సుప్తః సమయే భ్రాత్రా లక్ష్మణః ప్రతిబోధితః |
 జహౌ నిద్రాం చ తంద్రిం చ ప్రసక్తం చ పథిశ్రమమ్ || 3 ||

తతాత్థాయ తే సర్వే నృప్త్యా నద్యాః శివం జలమ్ |
 పంథానమృషిణాఽఽదిష్టం చిత్రకూటస్య తం యయుః || 4 ||

తతః సంప్రస్థితః కాలే రామః సౌమిత్రిణా సహ |
 సీతాం కమల పత్రాక్షీమిదం వచనమబ్రవీత్ || 5 ||

ఆదీప్తానివ వైదేహి సర్వతః పుష్పితాన్నగాన్ |
 స్వైః పుష్పైః కించుకాన్ పశ్య మాలినః శిశిరాత్యయే || 6 ||

పశ్య భల్లాతకాన్ పుల్లాన్ నరైః అనుపసేవితాన్ |
 ఫల పత్తైః అవనతాన్ నూనం శక్త్యామి జీవితుమ్ || 7 ||

పశ్య ద్రోణప్రమాణాని లంబమానాని లక్ష్మణ |
 మధూని మధుకారీభిః సంభృతాని నగే నగే || 8 ||

ఏష క్రోశతి నత్యూహస్తం శిఖీ ప్రతికూజతి |
 రమణీయే వనోద్దేశే పుష్పసంస్తరసంకటే || 9 ||

మాతంగయూథానుసృతం పక్షి సంఘానునాదితమ్ |
 చిత్రకూటమిమం పశ్య ప్రవృద్ధశిఖరం గిరిమ్ || 10 ||

సమభూమితలే రమ్యే ద్రుమైర్బహుభిరావృతే |
 పుణ్యే రంస్యామహే తాత చిత్రకూటస్య కాననే || 11 ||

తతస్తౌ పాదచారేణ గచ్ఛంతౌ సహ సీతయా |
 రమ్యమాసేదతుః శైలం చిత్రకూటం మనోరమమ్ || 12 ||

తం తు పర్వతమాసాద్య నానాపక్షిగణాయుతమ్ |
 బహుమూలఫలం రమ్యం సంపన్నం సరసోదకమ్ || 13 ||

వార్తీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

56. షట్పంచాశః సర్గః - చిత్రకూటనివాసః

మనోజ్ఞోఽయం గిరిః సౌమ్య నానాద్రుమలతాయతః |
 బహుమూలఫలో రమ్యః స్వాజీవః ప్రతిభాతి మే || 14 ||
 మునయశ్చ మహాత్మానో వసంత్యస్మిన్ శిలోచ్ఛయే |
 అయం వాసో భవేత్తావదత్ర సౌమ్య రమేమహి || 15 ||
 ఇతి సీతా చ రామశ్చ లక్ష్మణశ్చ కృతాంజలిః |
 అభిగమ్యాశ్రమం సర్వే వార్తీకి మభివాదయన్ || 16 ||
 తాన్తహర్షిః ప్రముదితః పూజయామాస ధర్మవిత్ |
 ఆస్యతామితి చోవాచ స్వాగతం తు నివేద్య చ || 17 ||
 తతోఽబ్రవీన్తహాబాహుర్లకమణం లక్ష్మణాగ్రజః |
 సంనివేద్య యథాన్యాయమాత్మానమృషయే ప్రభుః || 18 ||
 లక్ష్మణానయ దారూణి దృఢాని చ వరాణి చ |
 కురుష్వావసథం సౌమ్య వాసే మే అభిరతం మనః || 19 ||
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా సౌమిత్రిల్వివిధాన్ ద్రుమాన్ |
 ఆజహార తతశ్చక్రే పర్ణశాలామరిందమః || 20 ||
 తాం నిష్ఠితాం బద్ధకటాం దృష్ట్వా రమః సుదర్శనామ్ |
 శుశ్రూషమాణమేకాగ్రమిదం వచనమబ్రవీత్ || 21 ||
 ఐణేయం మాంసమాహృత్య శాలాం యక్ష్మామహే వయమ్ |
 కర్తవ్యం వాస్తుశమనం సౌమిత్రే చిరజీవిభిః || 22 ||
 మృగం హత్వాఽఽనయ క్షిప్రం లక్ష్మణేహ శుభేక్షణ |
 కర్తవ్యః శాస్త్రదృష్టో హి విభిర్ధర్మమనుస్తర || 23 ||
 భ్రాతుర్వచన మాజ్ఞాయ లక్ష్మణః పరవీరహా |
 చకార స యథోక్తం చ తం రామః పునరబ్రవీత్ || 24 ||
 ఐణేయం శ్రపయస్వైతచ్ఛాలాం యక్ష్మామహే వయమ్ |
 త్వరసౌమ్య ముహూర్తోఽయం ద్రువశ్చ దివసోఽప్యయమ్ || 25 ||
 స లక్ష్మణః కృష్ణమృగం హత్వా మేధ్యం ప్రతాపవాన్ |
 అథ చిక్షేప సౌమిత్రిః సమిధే జాతవేదసి || 26 ||
 తం తు పక్యం సమాజ్ఞాయ నిష్టప్తం చిన్న శోణితమ్ |
 లక్ష్మణః పురుషవ్యాఘ్రమథ రాఘవమబ్రవీత్ || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

56. షట్పంచాశః సర్గః - చిత్రకూటనివాసః

అయం కృష్ణః సమాప్తాంగః శృతః కృష్ణమృగే యథా |
దేవతాం దేవసంకాశ యజస్య కుశలో హ్యసి || 28 ||

స్నాత్వా తు నియతః గుణవాన్ జప్యకోవిదః |
సంగ్రహేణాకరోత్సర్వాన్ మంత్రాన్ సత్రావసానికాన్ || 29 ||

ఇష్టా దేవగణాన్ సర్వాన్ వివేశావసథం శుచిః |
బభూవ చ మనోహ్లాదో రామస్యామితతేజసః || 30 ||

వైశ్యదేవబలిం కృత్వా రౌద్రం వైష్ణవమేవ చ |
వాస్తుసంశమనీయాని మంగాని ప్రవర్తయన్ || 31 ||

జపం చ న్యాయతః కృత్వా స్నాత్వా నద్యాం యథావిధి |
పాప సంశమనం రామశ్చకార బలిముత్తమమ్ || 32 ||

వేదిస్థలవిధానాని చైత్యాన్యాయతనాని చ |
ఆశ్రమస్యానురూపాణి స్థాపయామాస రాఘవః || 33 ||

వన్యైర్కాలైః ఫలైర్కాలైః పక్షైర్కాలైర్మౌర్యథావిధి |
అద్భిర్జపైశ్చ వేదోక్తైర్ధర్మైశ్చ ససమిత్కుశైః || 34 ||

తౌ తర్పయిత్వా భూతాని రాఘవౌ సహ సీతయా |
తదా వివిశతుః శాలాం సుశుభాం శుభలక్షణౌ || 35 ||

తాం వృక్షపర్ణచ్ఛదనాం మనోజ్ఞాం యథా ప్రదేశం సుకృతాం నివాతామ్ |
వాసాయ సర్వే వివిశుః సమేతాః సభాం యథా దేవగణాః సుధర్మామ్ || 36 ||

అనేకనానామృగపక్షిసంకులే విచిత్రపుష్పస్తంబకైర్దుమైః యుతే |
వనోత్తమే వ్యాలమృగానునాదితే తథా విజప్రుః సుసుఖం జితేంద్రియాః || 37 ||

సురమ్యమాసాద్య తు చిత్రకూటం నదీం చ తాం మాల్యవతీం సుతీర్థామ్ |
ననంద హృష్టః మృగ పక్షిజుష్టాం జహౌ చ దుఃఖం పురవిప్రవాసాత్ || 38 ||

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే షట్పంచాశః
సర్గః || 56 ||

